

- Харьков: Консум; Ун-т внутр. дел. 2000. –704 с.
6. Знаменский Г.П. Хозяйственный механизм и право. –Киев: Вища шк., 1988. –371с.
7. Голосниченко И.П. Правовое регулирование административно-процессуальных действий, осуществляемых органами внутренних дел // Актуальные проблемы совершенствования административной деятельности органов внутренних дел в условиях развитого социализма – К., 1983. –С.67-70.
8. Теория государства и права /Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова. –М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1998. –570 с.
9. Комаров С.А. общая теория государства и права: Учебник. –М.: Юрайт, 1998. –416 с.
10. Государственное управление: основы теории и организации. Учебник /Под ред. В.А. Козбаненко. –М.: Статут, 2000. –912 с.
11. Никитский В.И., Глазирин В.В. Общие законы управления и правовое регулирование // Советское госу-

- дарство и право. –1978. –№ 9. –С.40-45.
12. Комзюк А.Т. Административный примус в правоохоронній діяльності міліції України: Дис... доктор юрид. наук: 12.00.07. –Х., 2002. –408 с.
13. Теория государства и права: Учебник /Под ред. М.М. Рассолова, В.О. Лучина, Б.С. Эбзеева. –М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2001. –640 с.
14. Общая теория права и государства: Учебник /Под ред. В.В. Лазарева. –М.: Юристъ, 1996. –472 с.
15. Ноздрачев А.Ф., Пронина В.С., Хангельдыев Б.Б. О развитии административного законодательства // Государство и право. –1996. –№ 7. –С.13-21.
16. Наказ ДПА "Про затвердження Стратегічного плану розвитку державної податкової служби України на період до 2013 року" від 7.04.2003 р., № 160.
17. Сиренко В.Ф. Проблема интереса в государственном управлении. –К.: Наук. думка, 1980. –239 с.

Надійшла до редколегії 08.04.2004

МОМОТ Н.Ф. НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РАБОТЫ С ПЕРСОНАЛОМ В ОРГАНАХ И ПОДРАЗДЕЛЕНИЯХ ГОСУДАРСТВЕННОЙ НАЛОГОВОЙ АДМИНИСТРАЦИИ
Рассмотрены признаки качества и свойства правового регулирования работы с персоналом в органах и подразделениях Государственной налоговой администрации.

MOMOT N.F. NORMATIVE-LEGAL REGULATION OF WORK WITH THE PERSONNEL IN ORGANS AND DIVISIONS OF THE STATE TAX ADMINISTRATION
Attributes of quality and property of legal regulation of work with the personnel in organs and divisions of the State tax administration are considered.

В.Й. РАЗВАДОВСЬКИЙ

канд. юрид. наук

Національний університет внутрішніх справ

УДК 343.346

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ НА ТРАНСПОРТІ

Розглянуто зміст охорони громадського порядку як складової частини транспортної безпеки.

Статтею 1 Закону України "Про транспорт" [1] визначено, що транспорт є однією з найважливіших галузей суспільного виробництва і покликаний задовольняти потреби населення та суспільного виробництва у перевезеннях. У статті 4 Закону зазначено, що функціонування транспорту повинно бути безпечним і обов'язок щодо забезпечення цього покладено на органи державного управління.

Аналіз історичного аспекту напрацювань науковців, які досліджували проблему визначення змісту безпеки,

складових національної безпеки, а також відповідних положень чинного законодавства [2-6] свідчить, що спільним для них є положення про спрямованість національної безпеки на захист від певних загроз. Цінним є висновок про те, що головною (стратегічною) метою національної безпеки є забезпечення захисту: природи, людини – її прав і свобод, соціальних та національних цінностей суспільства держави – її суверенітету, територіальної недоторканості та політичної незалежності [5, с. 14]. Головними об'єктами національної безпеки визначені: громадянин (його прав

та свободи); суспільство (його духовні і матеріальні цінності); держава (її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність та недоторканість кордонів).

На підставі зазначеного, можна вказати, що зміст безпеки щодо державного управління транспортною системою полягає у забезпеченні стану захищеності від певних загроз в процесі здійснення управлінської діяльності уповноваженими на те суб'єктами державного управління.

Серед загроз, які виникають на транспорті, перше місце посідають загрози у зв'язку з порушенням громадського порядку, правил руху та експлуатації транспорту, що мають підвищену громадську небезпеку та можуть визвати тяжкі наслідки [7, с.5].

Поняття "громадський порядок" було завжди у центрі уваги вчених теоретиків права, різних галузей юридичних наук, оскільки без чіткого визначення своєї позиції щодо поняття і структури громадського порядку неможливо досліджувати багато інших теоретичних і нагальних проблем - проблеми відповідальності за адміністративні проступки у сфері громадського порядку, проблеми профілактики адміністративних проступків та злочинів та інші. Для визначення змісту поняття "громадський порядок", встановлення взаємозв'язку даного феномена з іншими явищами багато зробили видатні учені-адміністративисти О.М. Бандурка, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, І.І. Веремєєнко, І.П. Голосніченко, Є.В. Дюдін, О.П. Кореня, І.М. Пахомов, О.В. Сєрьогін та інші, а також учені-кримінологи і криміналісти, І.Н. Даньшин, В.Ф. Кириченко, Н.Ф. Кузнецова. Цінність їх досліджень визначається внеском в осмислення поняття громадського порядку, формулювання найважливіших для теорії і практики дефініцій, визначення числа і складів правопорушень (у тому числі, злочинів і адміністративних деліктів) у сфері громадського порядку, оскільки в чинному законодавстві відсутнє не тільки тлумачення поняття громадського порядку, але й перелік відповідних порушень [8, с.14]. Вони зазначали, що громадський порядок є результатом здійснення різних соціальних норм, включає до своєї системи не тільки правові, але й інші вольові відносини, зокрема, відносини, засновані на нормах моралі.

Вважалось [9; 10, с.7], що тлумачити поняття "громадський порядок" необхідно в широкому та вузькому розумінні. Найбільш широке визначення цього поняття пропонує М.І. Єропкін [11, с.7] і Л.Л. Попов [12, с.7]. Автори розглядають громадський порядок як струнку структурну систему правових суспільних відносин, що виникають як у громадських місцях, так і поза ними. І все-таки це розширене тлумачення сфери суспільних відносин, що складають зміст громадського порядку, далеко не повне. Досліджуючи в такому аспекті громадський порядок, його важко відрізнити від інших суспільних категорій, що теж регулюються нормами права й іншими соціальними нормами, і виконують ті ж функції.

У вузькому розумінні громадський порядок обмежується визначеним колом суспільних відносин (відносини у громадських місцях [13, с.3]), а також умовами, завдяки яким складаються та розвиваються суспільні відносини,

урегульовані нормами права, моралі, звичаями. Названі відносини, їх порядок сприяють утворенню належних умов для суспільно корисної діяльності громадян. При вивченні законодавства і практики його застосування можна зробити висновок, що в багатьох країнах використовується термін "громадський порядок" як у вузькому, так і в широкому розумінні (наприклад, законодавство КНР, Німеччини [14, с.17-20; 15]). Разом із тим, спільним для усіх тлумачень змісту поняття "громадський порядок" є те, що його розглядають як сукупність правил, що регулюють поведінку у громадських місцях.

Зазначимо, що поняття громадського місця чинним законодавством не визначено. Лише в наказі МВС України від 21.06.1996 року № 438 "Про затвердження Інструкції щодо порядку обліку злочинів, які здійснюються в громадських місцях, на вулицях в стані алкогольного сп'яніння", наводиться визначення громадських місць - таких, що використовуються громадянами для спільної роботи, відпочинку, пересування, проведення масових заходів та ін. Однак, істотного значення для правозастосування використана у наказі класифікація громадських місць (постійні, періодичні, одноразові) не набуває.

Можна визначити громадським місце, правила перебування в якому визначені не тільки нормами права, але й нормами моралі; місце, перебування в якому дозволяє задовольнити не тільки особисті, а й державні інтереси, потреби. Так, наприклад, громадським є місце перебування у транспортному засобі, який знаходиться у приватній власності і виконує суспільно значиму функцію перевезення пасажирів і вантажів.

Концепція охорони громадського порядку, розроблена І.І. Веремєєнко, містила положення про те, що громадський порядок є системою суспільних відносин, які виникають і розвиваються в громадських місцях у процесі спілкування людей, правове й інше соціальне регулювання яких забезпечують особисту і громадську безпеку громадян і, тим самим, обстановку спокою, узгодженості та ритмічності життя [16]. Охороняти громадський порядок взагалі, і не охороняти громадську й особисту безпеку неможливо. Охорона громадського порядку М.І. Єропкіним і Л.Л. Поповим визначається як проведення державними органами в тісному зв'язку з громадськістю різноманітних заходів для забезпечення недоторканності громадян, захисту їхніх прав і законних інтересів народного надбання, по створенню обстановки спокою, нормальних умов для роботи державних, громадських підприємств, установ, організацій [17, с.17]. У сформульованому визначенні, на наш погляд, не враховано забезпечення особистої безпеки громадян, що є складовою частиною об'єктів охорони порядку. Слід приєднатись до точки зору І.І. Веремєєнка, який зазначає, що вжиття заходів щодо забезпечення особистої безпеки і громадської безпеки, служить неодмінною умовою підтримання надійного громадського порядку [18, с.6-14]. Заслужують на увагу і твердження І.П. Голосніченка, Я.Ю. Кондратьєва, що поняття громадського порядку потрібно завжди чітко розуміти. Не можна звужувати або занадто розширювати відносини, що скла-

дають його зміст. Правильне вирішення цього питання має важливе практичне значення. Розширене тлумачення поняття "громадський порядок" може спричинити безпідставне втручання міліції у відносини, які не знаходяться під її охороною [9]. Стосовно охорони громадського порядку на транспорті, на необхідність єдиного розуміння цього поняття зосереджували увагу В.К. Гіжевський, В.В. Троїлін, вони сформулювали відповідні особливості охорони громадського порядку [7, с.6, 12].

Зміст громадського порядку складає громадська безпека. Метою забезпечення громадського порядку є особиста і громадська безпека в усіх її проявах. Зокрема, на транспорті – забезпечення безпечного переміщення, що означає, насамперед, недопущення порушень загальнообов'язкових правил на транспорті, їх попередження і припинення. Слід приєднатись до думки вчених, що реально існуюча у суспільстві безпека (громадська, особиста, майнова тощо) є єдиною можливою умовою особистого і громадського спокою, забезпечення у взаємному спілкуванні людей їх особистої та майнової недоторканості, честі й гідності, сприятливих умов здійснення громадянами політичних свобод, прав та обов'язків [7, с.11]. Становлення ринкової економіки вимагає уникнення таких понять як "согласованность и ритмичность общественной жизни", «общественно полезная деятельность», що раніше містилося у редакції використаного положення.

Таким чином, поняття громадського порядку на транспорті можна сформулювати як сукупність суспільних відносин, які складаються у громадських місцях на транспорті. Охорона громадського порядку на транспорті – сукупність встановлених і охоронюваних державою (у особі уповноважених державних органів, посадових осіб) правил поведінки у громадських місцях на транспорті з метою реалізації права громадян, іноземців, осіб без громадянства на безпечне переміщення внаслідок якого задовольняються їх особисті інтереси, а також потреби державного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України "Про транспорт" від 10.11.1994 р., № 232/94-ВР // ВВР України. -1994. -№ 51. -Ст.446 (з змінами).
2. Економіка України за січень-лютий 2004 року // Урядовий кур'єр.-2004. -25 березня. -№ 56.
3. Основы экономической безопасности (Государство, регион, предприятие, личность) /Под ред. Е.А. Олейникова. -М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1997. -396 с.

4. Адміністративне право України. Підручник / За заг. ред. С.В. Ківалова. -Одеса: "Юридична література", 2003. -896 с.

5. Нижник Н.Р., Ситник Г.П., Білоус В.Т. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку): Навчальний посібник /За заг. ред. П.В. Мельника, Н.Р. Нижник. -Ірпінь: Академія ДПС України, 2000. -301 с.

6. Постанова Верховної Ради України "Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України" від 16.01.1997 р., № 3/97-ВР // ВВР України. -1997. -№ 10. -Ст.85.

7. Гіжевский В.К., Троїлин В.В. Общественность и охрана общественного порядка на железнодорожном транспорте: Учебное пособие. -К.: Укр. академия внутр. дел, 1992. -72 с.

8. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ /Під заг. ред. Л.П. Голосніченка, Я.Ю. Кондратьєва. -К.: МАУП, 1995. -177 с.

9. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: Підручник. -К.: Укр. академія внутрішніх справ, 1995. -179 с.

10. Войцеховский А.В., Додін Е.В., Голосняченко И.П. Организация патрульно-постовой службы по единой дислокации. -К.: МВД СССР КВШ МВД СССР, 1982. -88 с.

11. Еропкин М.И. Управление в области охраны общественного порядка. -М.: Юриздат, 1965. -216 с.

12. Попов Л.Л. Административно-правовая охрана общественного порядка. -М.: Юрид. лит., 1973. -328 с.

13. Кузнецова Н.Ф. Уголовная ответственность за нарушение общественного порядка. -М.: Госюриздат, 1963. -32 с.

14. Ульянов О.И. Административно-правовой зашит міліції прав громадян у сфері громадського порядку: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. -Одеса, 2002.

15. Polizeirecht. -Potsdam, 1989. -S.14-19.

16. Веремеенко И.И. Сушность и понятие общественного порядка // Советское государство и право. -1982. -№ 3. -С.22-29.

17. Еропкин М.И., Попов Л.Л. Административно-правовая охрана общественного порядка. -Л.: Лениздат, 1973. -254 с.

18. Веремеенко И.И. Предмет, задачи и система курса "Организация охраны общественного порядка и обеспечение общественной безопасности". Лекция. -М.: Академия МВД РФ, 1992. -24 с.

Надійшла до редакції 09.06.2004

РАЗВАДОВСКИЙ В.И. К ОПРЕДЕЛЕНИЮ СОДЕРЖАНИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА НА ТРАНСПОРТЕ

Рассмотрено содержание охраны общественного порядка как составной части транспортной безопасности.

RAZVADOVSKY V.I. TO DEFINITION OF THE MAINTENANCE OF THE SOCIAL ORDER ON TRANSPORT

The maintenance of protection of a social order as component of transport safety is considered.